

בני אכילה ניהו מ"ה אינן נקחים בכסף מעשר בין ברוטנס בין ביבשותם ללא פרי ניהו מ"ה לא מטני חלמודא חסם בניה דפלסילין יבשים הם ללא שאני לן ור"מ דאחר דאית בהו עורלה היינו בסחם פלסילין דקרו להו רבנן חבלין כמ"ש משם הרמב"ם דאיכא עורלה בעבלין והיינו פלסילין טלנו אבל פלסילין דעבדי לריחה לאו חסינ פרי ללאו לאכילה חזו וכמ"ס הרמב"ם ו"ל בפי' המש' פ"ג מעיקצים ופרק ו' ממ"ט וכ"כ הרא"ש ו"ל שם בפרוש המשנה לכל ראשי בשמים לאו לאכילה קימי מ"ה אינן נלקחים בכסף מעשר

מעשה

אלה והפוסה אל מקומי הראשון בסם קלוסה ושם ידבר בענין בדכה הסמנים לכיון ללא חסיני מלאוריהא פרי למ"ס היכי כחז הטור בסי' ריו' דש מהם אומרים דעל הגואיז מוסקאדה מברך הנוחן ריח טוב בשירות ועל הקנילה בע"ב וא"א הרא"ש כחז למדרך ריח טוב בפירות ולא אכר סר דלפי זה לכחז הרמב"ם דאינו נלקח בכסף מעשר לאו פרי הוא ואין לברך אלא עצי בשמים לסוף סוף גדילי בעץ כמ"ס בשבז דס"ג אמר רב יאודה עצי של ירושלם של קנמון היו וכן קלוסה שהיא קנילה היו קליפה עץ אבל פרי לא היו ועיין במגיד משנה פרק כיצד מברכין דף מ"ה ע"א מה שהביא משם ספר ט"ה דקנה וקנמון כחלד אינו יע"ש וקנמון דפטוס הקטורה היו כמו קש ולפי כל האמור לעיל הדבר מוכרח דאינו אלא מין אילן ומ"ס הרמב"ם שהוא אור אנאג'י הא גמי ליחא לפי דברי רז"ל שהיו העצים והצבאים אכלים ממנו ואור אנאג'י הוא עץ בקורח בית הכד בדרך גוזמא וקשה לעצים יבשים אפילו בריטנס ואולי דליניין הלואי שכח הרמב"ם הוא מין אחר דב' מנינים הם והוא כעלי בשליט גדולים ואחרו לי שהוא גדל באי כיאו בצללים גדולים ועיקרן קשה כעץ השדה והוא מין אילן ויש לו ריח טוב ויטעים זה עץ מאמר רז"ל שהיו עיזים וצבאים מגיעים לראשו של אילן לפי שהוא אילן קצר קיחה כמ"ס כ"ז בסם קושט יע"ש והעלין רבים למאכל עיזים וצבאים וה"יראנו בגנין ק"ו ונקריב לפניו המיזים כסדרם ומוספים כהלכתן וקטורה תמיד לפני ה' לרצון כירא ונריך לחת טעם למה זה הרמב"ם לא סינה חלמודו כלשון רז"ל בנריחא דיק דהם אמרו קלוסה ג' קנמון חשעה ואילו הרמב"ם שנה ופרש פ"ב מכלי המקדש הל"ג קנמון ט' מניס קלוסה ג' ואחר באר רואי טעם הרמב"ם צדור לכיון דקלוסה היא הקנ' בוסם דכתיב בקרא ולפי סדר המקרא בחש קנמון כחז מקמי קנה מ"ה כחז כן הרמב"ם ועוד מ"ט רבוי המניס לקנמון ט' וקלוסה ג' וכל הגדול מחזירו במנין המניס יש להקדים וא"כ יש לחת טעם לרז"ל ונר' לכיון דבשיר השירים בשמנה סמני הקטורה דכתיב נרד וברכוס קנה וקנמו קדם לקנה אף הם הקדימו לקלוסה ולא חששו לדברי תורה דהחם בשמן המשחה משתחי קרא ודוק .

בית כר

בורית כרשינא תשעה קבין בורית

כחז רש"י בצריחות ד"ו ע"א בורית ס' אבון כרשינא הבא מאוחו מקום ל"א עשב הנקרא אירבה שנוטית שעושין ממנה בורית מקוריה ספוני מפי הרב הגדול ע"כ בחרא דקחני בורית כרשינא ללמד דהוא עשב ק"ל מדחני חנא בשבת דפ"ט ע"ב לענין הוצאה בורית כדי לכנס נגד קטן ומפרש ואיל חלמודא סס ד"ץ ע"א דבורית מדחייב בשגעיית ודאי

דמין עשב הוא א"כ אע"ג דבורית לקחני חסם הוי מעשב השדה אפ"ה קחני סחם בורית בלתי סס לווי וא"כ אמאי אצטריכא ליה לחנא הכא לחת סימן שהיא בורית כרשינא אבל ללישנא קמאי ניהא ואפשר גמי לכיון דחרי בורית איכא מין אלהה דהיינו עשב כמ"ס שם בשבת ד"ץ אפשר אחא למעט לחלד מניהו מ"ה קחני בורית כרשינא דהיינו מין ממני אלהה ודוק ובורית כחז הרמב"ם ו"ל בסי' ככלי המקדש פ"ב הל"ה כיצד מפטמין את הקטורת מביא ט' קבין בורית כרשינא כו' משמע דס"ל כפירושא קמא דרש"י או אחא למעט אחר ממניי אלהה כאמור להרי בשבת פ"ח הל"ה כחז נחר אלכסדרוס או נחר סחם אלתא דנחר לית ביה סס לווי וא"כ מ"ס הכא בורית כרשינא היינו כמ"ס ומ"מ ודאי צ"ל כרשינא סס דבר או סס מקום או סס אלהה דמסקי לה בשם בורית כרשינא והיינו משם כפירוש' ו"ל

ורשי

בפירושו לירמיה ב' כחז בורית נקיון כמו ובר לבב ויש לו עיזים ס' אבון בלעז והר"ק כחז ו"ל יש מפרשים שהיא שאבון וי"מ שהיא עשב שמכבשים בו וכ"ס רז"י ונה הביאו הש"ס שרש נר"ר ע"כ נמצא דמ"ד שהיא שאבון אינו ע"כ הנק' אלהה כדאמרי' בשבת וא"כ קשה לדעת רש"י והמפרשים שפרשו שהיא שאבון כיון ללא כתיב כי חס בורית' סחם א"כ הוי אלהה שהיא עשב ודאי כדאיתא חסם בשבת ואפשר דשאני להו בין ליטנא דקרא ללישנא דרז"ל במחני' ודחוק ושמעני' מדברי רש"י והר"ק דשאבון אינו עשב א"כ ללע' רש"י לפי' קמא הוי שאבון אפי' היינו מין עשב אך הרמב"ם ו"ל דכחז סחם בורית כרשינא אפשר דס"ל דהוא עשב אלא שהוא הבא מכרשינא וכ"כ רב"ה ס' קל"ג בורית כרשינא סס מקום אלא שלא כחז מוצא דבר וחז דמי יודע שהיא עשב דלמא היא שאבון שאינו עשב כיש מפרשים ובא מכרשינא ובחרגוס גבי חס חכנסי בנחר וחרבי לך בורית כחז וחרורין לך בבוריתא ולא כחז באלהה כמו שתרגם גבי והוכותי צדור כפי ורביחתי באלהה ידי .

והרב

אבודרהם כחז ו"ל בורית עשב שמכבשים בו ונק' אלהה וחרגוס והוכותי צדור כפי ורביחתי באלהה ידי וקורין לו בערבי שאבון כרשינא פרש החסם ר' אברהם זווא ו"ל שקוראין לו בערבי אל אגנאן והוא עשב הנק' בערבי גאסול ואומר שהוא מכבס הבגד כמו הבורית ויותר ולא ראייתו בארץ הזאת ע"כ דבר הלמד מדברי הרב דס"ל דבורית לחוד וכרשינא לחוד ובמ"ס להדיא ובחז לקמן בסמוך בס"ד גבי ט' קבין ופרוש זה לע"ד ניהא טפי דחני חנא סחם בורית' כדחני לה חלד וזמנא בשבת אלא דבחלמודא בשבת אמרו חרי אלהה ולא אמרו לחלד מלייהו הוא כרשינא ותו מדחני חסם בורית ואלהה משמע דסחם בורית הוי אלהה ואלהה כשמו קן הוא אבל כרשינא לא נקראת כמ"ס הר' ודוק .

תשעה

קבין כחז הרב אבודרהם ט' קבין לשניהם לשטחיה איל דס"ל דב' מנינים היו בורית דהיינו אלהה וכרשינא הנק' בערבי גאסול ואין משמע כן משום מן המפרשים וט' קבין היינו ל"ו לוגין דל' לוגין הוא הקב וכל ד' לוגין הוי חל"ב דה"ס ס"ה ג' אלכפי וח' מאות ושמונים ושמונה דהס כ"כ רש"ס בנחרא דפ"ט יע"ב ועיין במדן בא"ח ס"י פ"ח שכתב דשעור ט"ק הוי ד' קולונדרינוס וחצי ודוק .